

SPISOVATELKA BIANCA BELLOVÁ VYDÁVÁ NOVOU KNIHU OSTROV A PRÁVU ŘEKLA:

Čtenář chce být voděn za nos chytře

Štěpán Kučera

Bianca Bellová, držitelka Magnesie Litery a Ceny Evropské unie za literaturu, patří k našim nejúspěšnějším současným spisovatelkám. V rámci Velkého knižního čtvrtku vydává svou novou prózu *Ostrov* (vychází v nakladatelství Host). Na pomezí historického románu a mytického vyprávění v ní předkládá pestré, smyslnou mozaiku příběhů a klene svébytný literární most mezi minulostí a dneškem.

■ **Na sociální síti jste napsala, že když začala invaze na Ukrajinu, měla jste pocit nepatřičnosti, že byste si měla vydávat knihu, zatímco se za humny válčí. Jak by vlastně měli spisovatelé reagovat na válku?**

To nevím, můžu mluvit jen za sebe. Odsoudila jsem invazi, jak jinak? Invaze začala v den tiskové konference k Velkému knižnímu čtvrtku, v jehož rámci se má nová kniha prezentovat, a ze všech autorů, kteří byli přítomni, jsem tam s tím pocitem nepatřičnosti byla sama.

Jistě, byl to pro všechny velký šok a zcela nová situace, vždyť jsme si zvykli žít už téměř osmdesát let ve světě bez války a nejspíš jen málokdo z nás počítal s tím, že by se v její bezprostřední blízkosti ocitl.

Pro mě je teď opravdu obtížné se soustředit na čtení, hudbu či kinematografii. Připadá mi to jako luxus, jenž si lidé na útěku, které každý den reálné potkávám na ulici, dovolit nemůžou. Možná za nějaký čas.

V literární tvorbě se myslím

takové bezprostřední impulsy, jako jsou válka a ohrožení, odrazí až za nějakou dobu. Tolstoj ostatně napsal *Válku a mír* také nějakých čtyřicet let po Napoleonově tažení do Ruska. Vždyť jsme ještě ani nestačili zpracovat tak převratný fenomén, jako byla koronavirová pandemie.

Pro mě je teď opravdu obtížné se soustředit na čtení, hudbu či kinematografii

Jistě se to nějak projeví. Musí, vždyť se nám zásadním způsobem mění před očima životní hodnoty. Lidé, kteří byli celoživotními pacifisty, mi najednou citují závěr z Čapkovy dramatu *Matka*, kdy matka svému posledního synovi tiskne do ruky zbraň, aby šel bránit to, co nás přesahuje. Umění, a literatura zvláště, je nesmírně důležitým nástrojem společenského zpracování traumatu a velkých událostí. Ale fermentuje dlouho.

■ **Vždyť to je úskalí všech autorů, že mohou o světě napsat jen způli, protože jinak by ztratili důvěru svých čtenářů, říká jistý mnich ve vašem novém románu. Je náš svět zázračnější, než jak bývá popsán v knihách?**

Vy to jako autor přece musíte znát. Život často píše tak fantasticky, že by to na papíře vypadalo blbě. Dobrý příběh má své zákonitosti, své správné poměry, košatost, stupňování napětí, různé ty triády a v neposlední řadě i jistou uvěřitelnost.

Bianca Bellová si myslí, že se lidská podstata nemění.

Foto Marta Režová

Příběh, kterému nemůžeme věřit, je nevěrohodný.

Čtenář chce být voděn za nos chytře. Potřebuje jistou rovnováhu schopností mezi sebou a autorem. Z toho vzniká ten nehlubší čtenářský požitek.

■ **V *Ostrově* vycházíte ze starých příběhů různých kulturních okruhů a to, co se zdá**

být realitou, je často jiným vyprávěním zpochybněno. Je něco, co příběhy, které si lidé od nepaměti vyprávějí, spojuje? Může to být touha po pochopení nějakého vyššího smyslu?

Nejsem žádný literární vědec, můžu jen spekulovat. Ale zdá se mi, že to tak nějak bude.

Že jsou příběhy jakýmsi pojmenováním těch na první pohled nesmyslných událostí, které nám svět nabízí, nějakým zarámováním skutečnosti, které se v tom chaosu pokouší najít souvislosti, příčiny a následky a jakýsi smysl, nebo poučení, chcete-li.

Je to cesta, nikoli cíl, proto

se o to můžeme snažit. Ale s naplněním tuh to bývá těžké. A i když se nám to třeba podaří, stejně se nepoučíme.

Všichni, kdo četli *Annu Kareninu*, vědí, že není možné mít zároveň fungující manželství a vášnivý poměr s Vronským, ale stejně nás to od nevěry neodradí.

■ **Dalším výrazným rysem *Ostrova* je smyslovost, až smyslnost. Do jaké míry je pro vás takové mimoracionální vnímání důležité při chápání světa?**

To říkají o všech mých knihách. Nevím, jinak to neumím. Lidé se zvýšenou citlivostí, mezi které patřím, mají často i hypertrófovanou smyslovost.

Chybějí jim filtry, které ostatním lidem umožňují vybírat vjemy důležité pro přežití. Více vnímají drobnosti, jako jsou vůně, zvuky a vizuální vjemy, s větší pravděpodobností si všimnou mince na chodníku, přejete žaby nebo cvrčání cvrčků, které ostatním splývají s prostředím. A o to dřív se pochopitelně unaví. V literární tvorbě se to ale hodí.

■ **Příběh *Ostrova* se odehrává zřejmě přibližně v období raného novověku. Změnili jsme se nějak od té doby?**

Myslím, že lidská podstata se nemění, bez ohledu na to, jak moc se člověka snažíme zlepšit. Ano, náš život je kultivovanější, praktičtější, máme více ohledu ke zvířatům, méně k nenarozeným dětem, ale to je jen civilizační slupka, která při první zkoušce padá.

■ **Co se podle vás skrývá pod tou slupkou?**

Opice ve tepláčkách.

Olympic začal slavit tam, kde ještě nehrál

Jaroslav Špulák

Zpěvák a kytarista Petr Janda to přiznal hned na začátku. Není čas na hrdinství, jeho kapela miluje hraní a těší se z něho. V sobotu v Praze odehrála druhý koncert po třech měsících klidu.

Slova mezi písněmi přirozeně směřovala i k tomu, že tahle čtveřice začíná oslavovat šedesát let své existence. Je stejně stará jako britští Rolling Stones, ale na rozdíl od nich nebude v tomto roce vystupovat ve velkých evropských městech, nýbrž v těch, která dobře zná. Jsou česká a moravská a v koncertních plánech Olympiku byla vždycky. Stejně se na to ale těší.

Přesto bylo na tom sobotním koncertě mnohé pozoruhodné. Třeba to, že Olympic už v téhle zemi vystupoval bezmála všu-

Olympic po koncertě. Zleva Milan Broum (baskytara), Martin Vagl (bicí), Pavel Březina (klávesy) a Petr Janda (zpěv, kytara).

de, leč v pražském klubu Distrikt7, kde se jeho set konal, to bylo poprvé. Jistě, kulturní prostor se zajímavou programovou vizí píše po rekonstrukci v roce 2020 novou etapu. Olympic už ale hrál opravdu v každém našem klubu, kulturáku či hale,

proto je každá taková premiéra malou událostí.

V Distriktu7 předvedl, že má říz, který by mu mohly tiše závidět i kapely mladší. Každý jeho člen ovládá své řemeslo, Petr Janda zpíval, jako by mu vůbec netáhlo na osmdesátku, když

zněly vícehlasy, byla to pastva pro uši, a více než polovinu programu tvořily písničky, které psaly dějiny českého rocku.

Pomyslnou jahůdkou na hutné hudební šlehačce byl fakt, že skladby z předloňského alba *Katata* mají naživo jiskřivý drajv a že všechny skladby hraje kapela na pódiu bez toho, aniž by použila zvuky syntetické či playbackové, tedy rovnou nezahrane. Na hudební scéně se to už skoro nevidí. Ze všech těch důvodů proto máme co dělat s úkazem, na který se tu málokdy naráží.

Shrňme si to: Olympic slaví šedesát let existence, Petr Janda v květnu oslaví osmdesátku a 18. a 19. listopadu se všechna ta sláva zhmotní na dvou výročních koncertech v pražské Lucerně. Nové album pak skupina plánuje na rok 2023.

Umělci pomáhají s integrací uprchlíků

Napříč Českou republikou vzniká ze dne na den řada akcí, které napomáhají integraci ukrajinských uprchlíků do naší společnosti, a to jak kontaktem s ukrajinskou kulturou, tak i s konkrétními osobnostmi.

Pražský soubor Cirk La Putyka a kulturní prostor Jatká78 propojí 22. března v jednorázovém představení *Boom vol. 1* mladé české herce, tanečnický a akrobaty se studenty Kyjevské akademie divadelního a cirkusového umění, kteří utekli před válkou do Prahy. Dvacetičlenné skupině umožnil Cirk La Putyka dostat se do bezpečí, zajistil pro ni ubytování i možnost tréninků a spolupráce s českými umělci.

„Učíme se spolu mluvit. Učíme se spolu žít. Snažíme se porozumět si. Koukáme na sebe a spoustu věcí si jen domýšlí-

me. Doba nás dovedla k tomuto setkání. Buďte u toho s námi,“ tvrdí principál souboru Cirk La Putyka Rosta Novák ml.

Brněnské HaDivadlo pořádá 23. března Den ukrajinské kultury – Pallianysia. Název pro ukrajinský chléb se stal symbolickým pojmenováním ukrajinské národní identity. Na přípravě večera se podílejí studenti JAMU pod vedením ukrajinského rodáka Maxe Nowotarského. Program začne již odpoledne vařením, pěveckým i tanečním workshopem i výtvornou dílnou.

Večer se uskuteční koncert klavíristy Konstantyna Tyshka a souboru Horbachevska septet. Ukázky z ukrajinské literatury přednesou herci HaDivadla, představena bude tvorba exilové výtvarnice Dany Kaveliny, reflektující aktuální válečnou

krizi, promítnut bude film *Cesta domů* režiséra Narimana Alijeva, zachycující dopady ruské anexe Krymu.

Brněnské Studio Centra experimentálního divadla zve do stanu, v němž se od 21. do 23. března odehraje setkání v rámci projektu *Becoming Czech*, který vychází ze zkušenosti první generace migrantů žijících v České republice. Trojice umělkyní, inspirovaná zkušeností s migrací, se rozhodla vytvořit prostor pro sdílení myšlenek, pro odpočinek a kolektivně trávený čas. Program zahrne společné vaření, diskuse, četbu i možnost přespání ve Studiu CED.

Společné kořeny je název koncertu na podporu rodin ukrajinských uprchlíků, který pořádá 24. března Městské divadlo Brno. Hlavní hvězdou bude ukrajinská zpěvačka, herečka

a skladatelka etno music Mariana Sadovska. Vystoupí i Hradišťan, Javory beat Hany a Petra Ulrychových, Vladimír Merta a řada dalších. V pražském Divadle Archa se o den později uskuteční druhý koncert z této produkce s dalšími hosty.

Pod stejným názvem přichystalo na 31. března koncert na podporu ukrajinských uprchlíků i Východočeské divadlo v Pardubicích. S herci domácího souboru na něm vystoupí hvězda ukrajinské folklorní scény Ulyana Horbachevska, ukrajinský skladatel Ostap Havrysh s dcerou, zpěvačkou MariAnnou, česká world music skupina Milánosz zpívající ukrajinský folklór, Jaroslav Hutka a další. Během všech akcí lze přispívat na konta iniciativ podporujících integraci uprchlíků. (rh)

POUZE V KINECH
OD 24. BŘEZNA 2022

Produced by... Directed by... Cast... Music by... Screenplay by... Story by... Adapted from... Based on... Inspired by... Edited by... Produced by... Distributed by...

(Inzerce)